

JEFFREY ARCHER
MAKSUN
AIKA

CLIFTON-KRONIKKA, OSA 4

Suomentanut Susanna Tuomi-Giddings

sitruuna kustannus

Kiitän seuraavia henkilöitä ja laitoksia hyvistä neuvoista ja korvaamattomasta avusta tutkimustyössä:

Simon Bainbridge, Eleanor Dryden, Ken Howard,
Cormac Kinsella, National Railway Museum, Bryan Organ,
Alison Prince, Mari Roberts, Nick Robins, Shu Ueyama,
Susan Watt ja Peter Watts.

Rudyard Kiplingin runon *Jos* (sitaatti sivulla 103) on suomentanut Antero Manninen.

Samuel Taylor Coleridgen runon *Vanhan merimiehen tarina* (sitaatti sivulla 405) on suomentanut Yrjö Jylhä.

Emily Dickinsonin runon *Veden oppii janosta* (sitaatti sivulla 405) on suomentanut Merja Virolainen.

Shakespearen *Loppiaisaaton* (sitaatti sivulla 417–418) on suomentanut Paavo Cajander.

Englanninkielinen alkuteos *Be Careful What You Wish For*

Copyright © Jeffrey Archer 2014

First published 2014 by Macmillan, an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers Limited

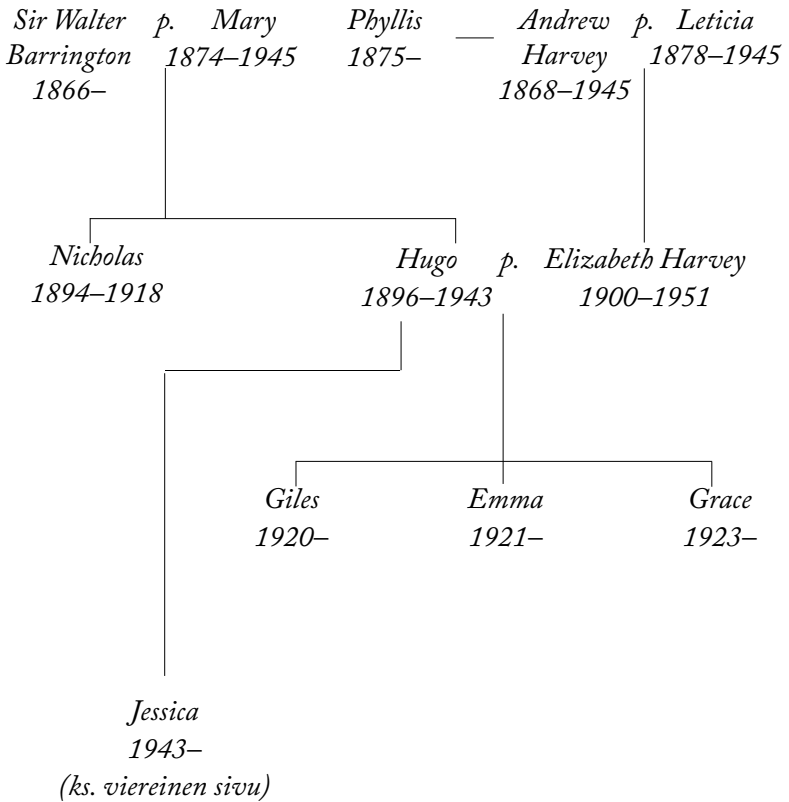
ISBN 978-952-5701-84-5

Painopaikka ScandBook AB, 2018

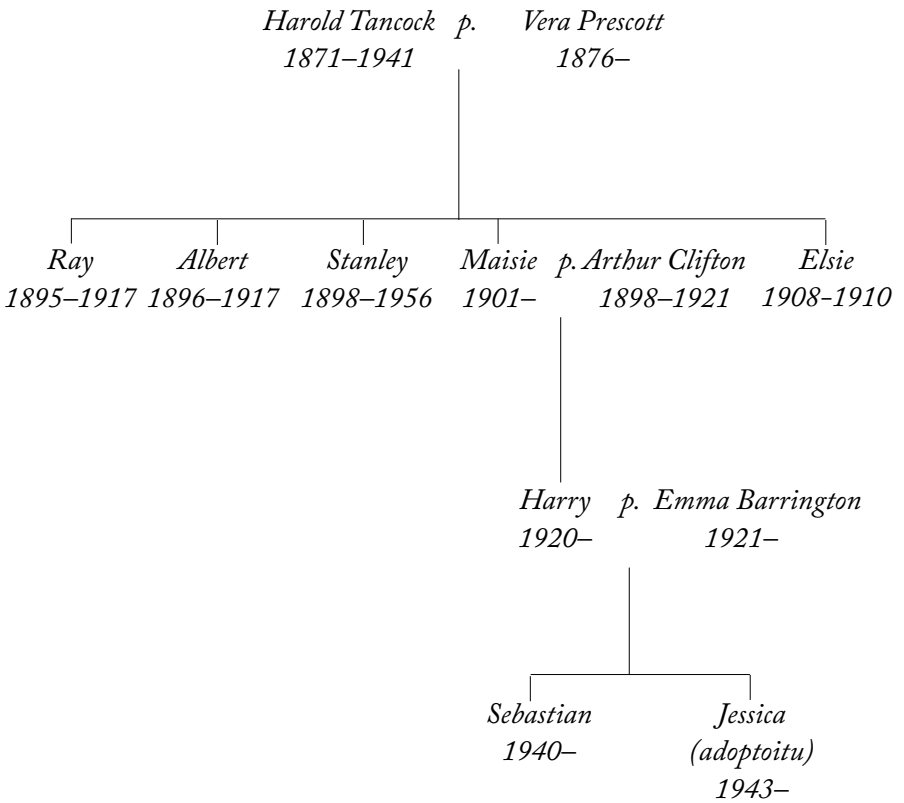
Sitruuna Kustannus Oy
www.sitruunakustannus.fi

Gwynethille

BARRINGTONIT

CLIFTONIT

PROLOGI

Sebastian puristi rattia rystyset valkoisina, kun takana ajava rekka osui takapuskuriin ja töytäisi pikkuista MG:tä eteenpäin niin että sen rekisterinumero irtosi ja paiskautui korkealle ilmaan. Sebastian yritti edetä puoli metriä, mutta hän ei pystynyt ajamaan yhtään lujempaa ilman että olisi osunut edessä ajavaan rekkaan, jolloin MG olisi litistynyt isojen autojen väliin kuin haitari.

Pari sekuntia myöhemmin he paiskautuivat uudelleen eteenpäin, kun takana ajava rekka töytäisi MG:tä vielä paljon kovempaa, ja auto sinkoutui kolmenkymmenen sentin päähän edellä ajavan puskurista. Kun rekka törmäsi heihin kolmannen kerran, Sebastianin mielessä välähtivät Brunon sanat: Oletko ihan varma, että olet tekemässä oikean ratkaisun? Hän vilkaisi vierellään istuvaa Brunoa, joka puristi kojelautaa kaksin käsin.

”Ne yrittävät tappaa meidät”, Bruno huusi. ”Herran tähden, Seb, tee jotain!”

Sebastian vilkaisi avuttomana vastaantulevan liikenteen kaistoja, joilla kulki tasainen autovirta.

Kun edellä ajava rekka alkoi hidastaa, hän tiesi, että jos he halusivat edes yrittää selviytyä hengissä, hänen pitäisi tehdä päätös ja tehdä se äkkiä. Hän vilkaisi vastaantulijoiden kaistoille koettaen epätoivoisesti löytää aukkoa liikenteen virrasta. Kun takana ajava rekka törmäsi heihin neljännen

kerran, hän tiesi, ettei hänellä ollut valinnanvaraa.

Sebastian käänsi ohjauspyörän tiukasti oikeaan ja syöksyi ajoratojen välisen ruohovallin yli suoraan vastaantulevan liikenteen sekaan. Hän painoi kaasun pohjaan ja rukoili, että he saavuttaisivat edessä siintävät vihreät niityt ennen kuin kukaan ehtisi törmätä heihin.

Jarrut kirskuivat, kun pakettiauto ja henkilöauto kurvasivat sivuun välttyäkseen törmäämästä eteensä syöksyneeseen pieneen MG:hen. Hetken Sebastian jo kuvitteli, että he olivat onnistuneet, mutta sitten hän näki edessä häämöttävän puun. Hän nosti jalkansa kaasulta ja pyöräytti ohjauspyörää vasemmalle, mutta liian myöhään. Viimeisenä Sebastian kuuli korvissaan Brunon huudon.

HARRY JA EMMA

1957-1958

Harry Clifton heräsi puhelimen pirinään.

Hän oli nähnyt unta jostakin, mutta ei muistanut mistä. Kenties itsepintainen metallinen pirinä olikin osa unta. Vastahakoisesti hän kääntyi ympäri ja tihrusti herätyskellon pieniä vihreinä hohtavia viisareita: 6.43. Hän hymyili. Vain yhdelle ihmiselle tulisi mieleen soittaa hänelle näin aikaisin aamulla. Hän nosti luurin ja mutisi liioitellun unisella äänellä: ”Huomenta, rakas.” Vastausta ei kuulunut, ja hetken Harry luuli, että puhelu oli yhdistetty hotellin vastaanotossa väärään huoneeseen. Hän oli jo laskemassa luurin, kun hän kuuli nyhkytystä. ”Sinäkö siellä, Emma?”

”Niin”, kuului vastaus.

”Mikä hätänä?” Harry kysyi.

”Sebastian on kuollut.”

Harry ei saanut sanaa suustaan, koska nyt hän halusi uskoa näkevänsä unta. ”Miten se voi olla mahdollista?” hän sai lopulta sanotuksi. ”Minähän puhuin hänelle juuri eilen.”

”Hän kuoli tänä aamuna”, sanoi Emma, joka ei pystynyt selvästikään sanomaan kerralla paria sanaa enempää.

Harry oli äkkiä täysin hereillä ja istui vuoteessa suorana kuin tikku.

”Auto-onnettomuus”, sai Emma sanottua nyhkytysten välissä.

Harry koetti pysyä rauhallisena, jotta Emma voisi kertoa,

mitä täsmälleen oli tapahtunut.

”He olivat matkalla Cambridgeen.”

”He?” toisti Harry.

”Sebastian ja Bruno.”

”Jäikö Bruno henkiin?”

”Jäi. Mutta hän on sairaalassa Harlow’ssa, eivätkä he ole varmoja, selviääkö hän yön yli.”

Harry nosti peiton päältään ja laski jalkansa matolle. Hänellä oli hirvittävän kylmä ja häntä oksetti. ”Minä otan saman tien taksin lentokentälle ja tulen ensimmäisellä lennolla Lontooseen.”

”Minä lähden sairaalaan”, Emma sanoi. Hän ei sanonut hetkeen mitään, ja Harry luuli jo, että linja oli katkennut. Sitten Emma kuiskasi: ”Jonkun on tunnistettava ruumis.”

Emma laski luurin mutta istui vielä hetken paikallaan kerätäkseen voimia. Lopulta hän nousi ja käveli huterin jaloin huoneen poikki ottaen useamman kerran tukea huonekaluista kuin merimies myrskyssä. Hän avasi salongin oven ja näki Marsdenin seisovan pää painuksissa eteisaulassa. Emma ei ollut koskaan ennen nähnyt vanhan palvelijan osoittavan millään lailla tunteitaan herrasväen nähden, ja nyt hän tuskin tunnisti kokoon painunutta hahmoa, joka joutui puristamaan takanreunusta pysyäkseen jaloillaan: kuoleman julma todellisuus oli riisunut häneltä itsehillinnän naamion.

”Mabel on pakannut teille yöpymistarvikkeet, *madam*”, Marsden sopersi, ”minä ajan teidät sairaalaan, jos sallitte.”

”Kiitos, Marsden, kovin ystävällistä”, Emma sanoi, kun Marsden avasi hänelle ulko-oven.

Marsden tarttui Emman käsivarteen ja he laskeutuivat portaat autolle: se oli ensimmäinen kerta, kun Marsden koski talon rouvaan. Hän avasi autonoven ja Emma vajosi nahkaiselle takapenkille kuin vanhus. Marsden käynnisti auton, vaihtoi ykköselle ja lähti ajamaan kohti kaukana Harlow’ssa sijaitsevaa Prinsessa Alexandran sairaalaa.

Emma tajusi äkkiä, ettei hän ollut soittanut Gilesille eikä Gracelle. Heille pitäisi soittaa illalla, kun he olisivat todennäköisemmin yksin. Tällaista asiaa ei voinut kertoa, kun ulkopuolisia oli paikalla. Sitten hän tunsi yhtäkkiä viiltävää kipua kuin häntä olisi isketty tikarilla vatsaan. Kuka kertoisi Jessicalle, ettei tämä enää koskaan näkisi veljeään? Olisiko Jess enää koskaan se sama iloinen tyttö, joka oli aina juoksenellut Sebin perässä kuin häntäänsä heiluttava koiranpentu, täynnä rajatonta ihailua? Jessica ei saisi kuulla uutista keneltäkään muulta, mikä tarkoitti, että Emman olisi palattava Manor Houseen niin pian kuin suinkin.

Marsden kääntyi paikalliselle huoltoasemalle, missä hän yleensä täytti tankin perjantai-iltapäivisin. Kun huoltoasemanhoitaja huomasi rouva Cliftonin istuvan vihreän Austin A30:n takapenkillä, hän kosketti lakkinsa lippaa. Rouva Clifton ei vastannut millään lailla eleeseen, ja nuori mies ihmetteli, oliko hän tehnyt jotakin väärin. Hän täytti tankin ja nosti sitten konepellin tarkistaakseen öljyn. Annettuaan konepellin läimähtää kiinni hän vei uudestaan käden lippeen, mutta Marsden ajoi pois sanaakaan sanomatta eikä antanut lähtiessään tavallista kuuden pennyn juomarahaa.

”Mikä ihme noita vaivaa?” nuorukainen mutisi auton kadotessa tielle.

Auton jatkaessa matkaa Emma koetti muistaa, mitä Peterhousen collegen oppilasvalinnoista vastaava opettaja oli tarkkaan ottaen sanonut välittäessään hänelle suru-uutisen. *Minun on valitettavasti kerrottava teille, että poikanne on kuollut auto-onnettomuudessa.* Kaamean uutisen lisäksi herra Padgett näytti tietävän hyvin vähän – mutta hänhän olikin pelkkä viestintuoja, kuten oli takellellen selittänyt.

Kysymykset törmäilivät toisiinsa Emmen mielessä. Miksi Sebastian oli ollut matkalla Cambridgteen autolla, vaikka Emma oli itse ostanut hänelle junalipun vain pari päivää aiemmin? Kumpi oli ajanut, Sebastian vai Bruno? Olivatko he ajaneet ylinopeutta? Oliko autosta puhjennut rengas?

Oliko onnettomuudessa mukana toinen auto? Ehkä kukaan ei edes tiennyt vastausta kaikkiin näihin kysymyksiin.

Muutaman minuutin kuluttua opettajan soitosta puhelin oli soinnut uudestaan, ja poliisista oli kysytty, pääsisikö herra Clifton sairaalaan tunnistamaan ruumiin. Emma oli selittänyt, että hänen miehensä oli New Yorkissa kirjanjulkaisumatkalla. Jos Emma olisi tajunnut Harryn ehtivän takaisin Englantiin jo seuraavana päivänä, hän ei ehkä olisi lupautunut lähtemään sairaalaan itse. Luojan kiitos Harry palasi lentokoneella eikä joutuisi viettämään laivalla viittä päivää yksin surun murtamana.

Marsdenin ajaessa Chippenhamin, Newburyn ja Slough'n läpi Emmam mieleen nousi useamman kerran Don Pedro Martinez. Oliko mahdollista, että Don Pedro oli pyrkinyt kostamaan sen, mitä oli tapahtunut Southamptonissa muutama viikko aikaisemmin? Mutta ei siinä ollut järkeä, jos toinen autossa ollut henkilö kerran oli Martinezin poika Bruno. Marsdenin kääntyttyä Great West Roadilta pohjoiseen A1-valtatien suuntaan Emmam ajatukset palasivat Sebastianiin: tuolla Sebastian oli ajanut vain muutama tunti sitten. Emma oli joskus lukenut, että henkilökohtaisen tragedian kohdatessa ihminen halusi kiihkeästi kääntää kelloja taaksepäin. Sitä hänkin halusi.

Matka taittui nopeasti, sillä Sebastian oli jatkuvasti hänen mielessään. Hän muisti Sebastianin syntymän, kun Harry oli virunut vankilassa maapallon toisella puolella, pojan ensimmäiset askelet kahdeksan kuukauden ja neljän päivän iässä, ensimmäisen sanan – ”lisää” – ja ensimmäisen koulupäivän, jolloin Seb oli hypännyt ulos autosta jo ennen kuin Harry oli ehtinyt vetää käsijarrun päälle. Myöhemmin Beechcroft Abbeyssa rehtori oli halunnut erottaa pojan mutta antoi armoa, kun Seb sai stipendin Cambridgeen. Kaikki toiveet ja unelmat, kaikki tulevat saavutukset, kaikesta oli tullut yhdessä hetkessä historiaa. Lopulta sitten kauhea virhe, kun hän oli antanut Sir Alan Redmaynen puhua itsensä ympäri

ja päästänyt Sebin mukaan hallituksen juoneen saattaa Don Pedro Martinez oikeuden eteen. Jos hän olisi kieltäytynyt valtiosihteerin pyynnöstä, hänen ainoa poikansa olisi yhä elossa. Jos vain...

Kun he pääsivät Harlow'n esikaupunkiin, Emma näki si-
vuikkunasta tienviitan Prinsessa Alexandran sairaalaan. Hän
koetti keskittyä siihen, mitä häneltä odotettaisiin. Hetkeä
myöhemmin Marsden ajoi jo läpi avoimesta takorautapor-
tista ja kaarsi sairaalan pääoven eteen. Emma nousi autosta
ja jätti Marsdenin etsimään pysäköintipaikkaa.

Kun Emma ilmoitti nuorelle vastaanottovirkailijalle ni-
mensä, iloinen hymy tytön kasvoilla vaihtui sääliksi. ”Saan-
ko pyytää teitä odottamaan hetken, rouva Clifton”, hän sa-
noi ja nosti puhelimen luurin. ”Ilmoitan tohtori Owenille,
että olette täällä.”

”Tohtori Owenille?”

”Hän oli vuorossa, kun poikanne otettiin vastaan tänä aa-
muna.”

Emma nyökkäsi ja jäi kävelemään levottomana käytävää
edestakaisin. Sekavien muistikuvien tilalle nousi sekavia
ajatuksia. Kuka, miksi, milloin... Hän pysähtyi vasta, kun
sairaanhoitaja siistissä puvussa ja tärkätysssä kauluksessa ky-
syi: ”Oletteko te rouva Clifton?” Emma nyökkäsi. ”Olkaa
hyvä ja seuratkaa minua.”

Sairaanhoitaja johdatti Emman vihreäseinäiseen käytä-
vään. Kumpikaan ei sanonut mitään. Mitä he olisivat voineet
sanoa? He tulivat ovelle, jossa luki ”William Owen, FRCS.”
Sairaanhoitaja koputti ja avasi sitten Emmalle oven.

Työpöydän takaa nousi pitkä, laiha, kaljuuntunut mies, jol-
la oli hautausurakoitsijan murheellinen ilme. Emma mietti,
kirkastiko hymy koskaan noita kasvoja. ”Hyvää päivää, rou-
va Clifton”, mies sanoi ja ohjasi hänet istumaan huoneen
ainoaan nojatuoliin. ”Olen pahoillani, että tapaamme näin
kovin surullisissa merkeissä”, hän lisäsi.

Emman kävi sääliksi miesrukkaa. Kuinka usein hän joutui

lausumaan nuo samat sanat? Ilmeen perusteella kokemus ei tehnyt siitä yhtään helpompaa.

”Teillä on valitettavasti edessänne myös paljon byrokratiaa ja papereiden täyttämistä, mutta ennen sitä kuolemansyyn-tutkija vaatii muodollisen tunnistamisen.”

Emma painoi päänsä ja purskahti itkuun. Hän toivoi, että olisi odottanut Harrya. Tehtävä oli sietämätön. Tohtori Owen hyppäsi ylös työpöytänsä takaa, kyykistyi hänen viereensä ja sanoi: ”Otan osaa, rouva Clifton.”

Harold Guinzburg oli suurenmoisen huomaavainen ja avu-lias.

Kustantaja varasi Harrylle ensimmäisen luokan lipun ensimmäiselle lennolle Lontooseen. Ainakin miesparan olisi mukava matkustaa, oli Harold ajatellut, vaikka hän ei uskonutkaan, että tämä pystyisi nukkumaan. Hän päätti, että nyt ei olisi oikea hetki kertoa hyviä uutisia. Hän pyysi Harrya välittämään syvimmän osanottonsa Emmalle.

Kun Harry neljäkymmentä minuuttia myöhemmin kirjoittautui ulos Hotelli Pierrestä, hän näki Haroldin autonkuljettajan seisovan jalkakäytävällä valmiina viemään hänet Idlewildin lentokentälle. Harry kiipesi limusiinin takapenkille, koska ei halunnut puhua kenenkään kanssa. Vaistomaisesti hänen ajatuksensa kääntyivät Emmaan ja siihen, mitä tämän piti kestää. Hän ei pitänyt ajatuksesta, että Emma oli se, joka joutui tunnistamaan heidän poikansa ruumiin. Ehkä sairaalassa ehdotettaisiin, että Emma odottaisi, kunnes hän oli paikalla.

Harry ei uhrannut ajatustakaan sille, että hän oli yksi ensimmäisistä Atlantin ilman välilaskuja ylittävistä matkustajista. Hän kykeni ajattelemaan vain poikaansa ja sitä, kuinka kovasti tämä oli odottanut pääsevänsä aloittamaan ensimmäisen opiskeluvuotensa Cambridgessa. Harry oli oletta-nut, että koska Seb oli luonnostaan lahjakas kielissä, tämä olisi halunnut mennä töihin ulkoasianhallintoon tai ryhtyä

tulkiksi tai kenties alkaa jopa opettaa...

Kun Comet oli noussut ilmaan, Harry kieltäytyi aurinkoisesti hymyilevän lentoemännän tarjoamasta samppanjasillisesta, vaikka eihän tämä voinut tietää, ettei hänellä ollut mitään, minkä vuoksi hymyillä. Hän ei selittänyt, miksi ei syönyt eikä nukkunut. Sodan aikana vihollisen linjojen takana Harry oli valvonut helposti puolitoista vuorokautta yhteen menoon käyttäen energianaan pelkästään pelon tuomaa adrenaliinia. Hän tiesi, ettei pystyisi nukkumaan ennen kuin olisi nähnyt poikansa viimeisen kerran eikä luultavasti pitkään aikaan sen jälkeenkään: nyt häntä piti hereillä epätoivon adrenaliini.

Lääkäri johdatti Emman hiljaisuuden vallitessa pitkään kolkkoon käytävään. He pysähtyivät tiiville ovelle, jonka paksussa maitolasi-ikkunassa luki asiaankuuluvuin mustin kirjaimin yksi ainoa sana: Ruumishuone. Tohtori Owen työnsi oven auki ja päästi Emman edellään sisään. Eristetty ovi sulkeutui maiskahtaen heidän jäljessään, ja äkillinen lämpötilan muutos sai Emman värähtämään. Sitten hänen silmänsä osuivat huoneen keskelle jätettyyn siirreltävään pöytään. Hänen poikansa ruumiin ääriviivat näkyivät epämääräisinä lakanan alla.

Valkotakkinen apulainen seiso i paarien päässä sanomatta mitään.

”Oletteko valmis, rouva Clifton?” kysyi tohtori Owen.

”Olen”, vastasi Emma vakaalla äänellä painaen samalla kyntensä syvälle kämmeniin.

Owen nyökkäsi ja apulainen veti lakanan ruumiin päältä paljastaen ruhjoutuneet kasvot, jotka Emma tunnisti heti. Hän kirkaisi, putosi polvilleen ja purskahti hillittömään itkuun.

Tohtori Owen ja apulainen eivät yllättyneet, sillä olihan reaktio odotuksenmukainen äidin nähdessä kuolleen poikansa. He järkyttyivät kuitenkin suuresti, kun Emma sanoi hiljaa: